

Mislukte apologie voor Houtsmuller

Mels Sluysen

Engelbert Valstar, Voedingsinterventie bij Kanker; een signaal aan de klassieke oncologie.

Met een voorwoord van A.J. Houtsmuller.

Naarden: Uitgeverij Strengtholt, 2002, 208 blz., ISBN 9058601927, € 16,95.

Dit boekje van de hand van de arts-bioloog Engelbert Valstar pretendeert een wetenschappelijke onderbouwing te geven van het Houtsmullerdieet. In de eerste vier hoofdstukken wordt een opsomming gegeven van 113 vermeende kankerremmers in de dagelijkse voeding van de mens. Het gaat daarbij onder andere om eenvoudige chemische stoffen zoals ATP, glutathion en molybdeen, maar bijvoorbeeld ook om haaienkraakbeenpoeder en thymusextract en om kruiden met exotische namen als gingko biloba en Panax ginseng. Door de opsomming van willekeurige feiten krijgt men de indruk dat de auteur zomaar een hoop losse gegevens uit de literatuur bijeen heeft geharkt, en ze zonder enige kennis van zaken citeert. Valstar wil bewijzen dat het Houtsmullerdieet de groei van een tumor kan vertragen. Sommige stoffen die in geringe hoeveelheden in onze voeding voorkomen vertonen een remmend effect wanneer ze in grote hoeveelheden worden toegediend aan cellen in de kweek. Op grond hiervan beweert de schrijver dat een dieet dat deze stoffen bevat, kanker kan genezen.

Hij gaat echter voorbij aan het feit dat het hier gaat om sporenstoffen waarvan de concentraties in de voeding te laag zijn om enig effect bij kankerpatiënten te sorteren. Het feit dat een stof kweekcellen kan doden betekent ook niet zonder meer dat hij medisch bruikbaar is. Ook zoutzuur remt de groei van cellen in de kweek maar niemand zal toch op grond hiervan zoutzuur willen toedienen aan kankerpatiënten!

In hoofdstuk 5 worden enkele op Moerman gebaseerde diëten aanbevolen, waarna in hoofdstuk 6 een overzicht wordt gegeven van de pogingen van de alternatieven om bij de reguliere kankerbestrijders gehoor te vinden voor hun denkbeelden. Dit laatste deel is nog het meest leesbare omdat het zo hilarisch is. "Renckens en Borst hebben vier handen op één buik", verzucht Valstar over de voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij en de voormalige wetenschappelijke directeur van het Nederlands Kankerinstituut. "Zeer geachte heer Van de Poll, beste Klaas," schrijft hij in augustus 2000 aan de directeur van het Koningin Wilhelmina Fonds (KWF). "Hierbij ontvangt U mijn vierde artikel in de serie fase 3-onderzoeken. Op de drie voorafgaande mocht ik nog geen enkele inhoudelijke reactie ontvangen. Ik ga er dan ook van uit, dat indien U binnen vier weken na dagtekening dezes geen inhoudelijke reactie op mijn vier bedoelde analyses verstrekt, het KWF het met mijn in die studies ontworpen zienswijzen en geformuleerde conclusies eens is. Als uitvloeisel daarvan acht ik mij dan ook gerechtigd dit standpunt van het KWF publicitair naar buiten te brengen." 'Klaas' vond het raadzaam om toch maar voor alle ze-

kerheid eventjes te antwoorden (je weet maar nooit), maar zijn brief op 24 augustus 2000 was volgens Valstar weer "in typische KWF-stijl". In zijn boek zet hij het KWF wel bovenaan in zijn 'Lijst van belangrijke organisaties', maar maakt daarbij de aantekening dat deze organisatie niet neutraal is en niet goed op de hoogte is wat betreft voeding en kanker.

De argeloze lezer zou uit dit boekje gemakkelijk de indruk kunnen krijgen dat het internationale kankeronderzoek stilstaat, dat men geen flauw benul heeft wat kanker is en dat er uitsluitend zwaar giftige stoffen worden gebruikt voor de behandeling. Slechts de alternatieven kennen de oplossing van het probleem. Dat is natuurlijk de wereld op z'n kop zetten. Terwijl de alternatieven blijven steken in hun alchemistische stellingen, vordert het reguliere onderzoek. Wetenschappers onderzoeken planten uit de oerwouden en de wereldzeeën op hun zoektocht naar nieuwe medicijnen. In laboratoria worden nieuwe chemicaliën vervaardigd en getest op mogelijk kankerremmende werking. Het *National Cancer Institute* (NCI) in de Verenigde Staten en de *European Organisation for Research and Treatment of Cancer* (EORTC) voeren klinisch vergelijkende studies uit waarvan de uitkomsten gepubliceerd worden in erkende wetenschappelijke vakbladen zodat iedereen ze kan lezen. Men kan daaruit opmaken dat kanker ontstaat door beschadiging van het DNA van een normale lichaamscel waardoor 'kankergenen' worden geactiveerd, en niet door een defecte ademhaling van de cel, zoals Valstar beweert. Een lichaamscel bezit in principe twee afzonderlijke mechanismen om zich te beschermen tegen beschadiging van zijn DNA. Allereerst tracht hij met behulp van enzymen z'n DNA weer te repareren. Lukt dit niet dan krijgt de cel het signaal dat hij zelfmoord moet plegen om schade aan de rest van het lichaam te voorkomen. Tegenwoordig wordt hiervan gebruik gemaakt door kankerpatiënten te behandelen met medicijnen die deze twee beschermingsmechanismen een helpende hand bieden. Andere onderzoeken richten zich op het beperken van de bloedsomloop naar de tumor, in de hoop dat hij afsterft. De nieuwe medicijnen vertonen minder schadelijke bijwerking dan conventionele chemotherapie die gericht zijn op het uitschakelen van kankercellen door vernietiging van hun DNA. Valstar heeft hier kennelijk wel over gelezen maar begrijpt kennelijk niet de portee ervan. In ieder geval blijft hij zich star vastklampen aan de verouderde hypothese van de defecte ademhalingstheorie die 70 jaar geleden werd opgesteld door de Duitser Otto Warburg

maar inmiddels allang is achterhaald. De bibliotheek van het Nederlands Kanker Instituut waarin *Voedingsinterventie bij Kanker* ter inzage ligt heeft op de kaft een sticker geplakt met daarop de waarschuwing: "Het feit dat deze publicatie opgenomen is in de collectie van de Centrale Kanker Bibliotheek betekent GEENSZINS dat de wetenschappelijk en/of medische staf van het Nederlands Kanker Instituut/Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis de inhoud ervan onderschrijft". Veel meer dan dat valt hierover ook eigenlijk niet te zeggen. ●

Nawoord: Nog steeds beweert Houtsmuller dat door zijn behandeling kankerpatiënten genezen

Houtsmullers voorwoord in het hierboven besproken *Voedingsinterventie bij Kanker* eindigt met een pleidooi voor én-én, het samenvoegen van de klassieke oncologie met de door Valstar omschreven kankerremmende middelen. "Velen die hiermee werkzaam zijn hebben niet alleen verbeteringen van de conditie van hun patiënten gezien, maar ook **daadwerkelijke genezingen** geconstateerd. Door de combinatie krijgt de patiënt met kanker een veel grotere kans op herstel", aldus Houtsmuller.

In zijn uitspraak in het hoger beroep van Houtsmuller tegen de Vereniging tegen de Kwakzalverij - de VtdK had volgens het Hof Houtsmuller ten onrechte voor kwakzalver uitge maakt - constateerde het Hof op 19 oktober 2000 dat "de genezende werking en de niet-schadelijkheid van de (Houtsmuller)therapie wetenschappelijk niet is aangetoond." Sinds die tijd zijn er door Valstar noch door Houtsmuller studies gepubliceerd waaruit de effectiviteit van het Houtsmullerdiet blijkt. De beweringen van Houtsmuller kunnen, zolang hij niet met bewijzen komt, weinig anders dan als pure misleiding worden gekwalificeerd. Houtsmuller lijkt niets geleerd te hebben van alle commotie rondom zijn eerdere onverantwoorde uitlatingen. ●

Frits van Dam